

*Я. О. Гусєв, аспірант
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”*

ДІЯЛЬНІСТЬ ІНОЗЕМНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ ТА В ПІСЛЯКРИЗОВИЙ ПЕРІОД

На сьогодні іноземні банки займають вагоме місце в структурі банківської системи України. Вони представлені майже у всіх сегментах банківського бізнесу та обслуговують велике коло клієнтів. Іноземний капітал пройшов декілька етапів входження у вітчизняну банківську систему і зараз можна стверджувати про його поступову концентрацію та захоплення стратегічно важливих позицій на українському банківському ринку. Незважаючи на дані тенденції, подальше продовження діяльності іноземних банків в Україні викликає сумніви, зважаючи на той факт, що поступове нарощення ними ресурсів та збільшення кредитних портфелів перервалося у зв'язку з подіями світової фінансової кризи 2008 р. Тому важливого значення набуває дослідження діяльності іноземних банків в Україні в період світової фінансової кризи та їх подальше ведення бізнесу в післякризовий період.

Світова фінансова криза, що розпочалася у 2008 р. створила ряд проблем не тільки для економічно розвинутих країн світу, але й торкнулася вітчизняної банківської системи та дочірніх структур іноземних банків в Україні. Ситуація в банківській системі характеризувалася загальним погіршенням фінансового стану банків, проблемами з ліквідністю та зниженням прибутків банків. Банки з іноземним капіталом перебували у кращому положенні, ніж вітчизняні, оскільки отримували потрібний обсяг фінансування від своїх материнських структур за кордоном. У даний період мали поширення банкрутства банків та введення тимчасової адміністрації до деяких банківських структур. У той же час у вітчизняному банківському секторі продовжувалася консолідація, що перш за все, відображалася у здійсненні угод злиття та поглинання банків, основними учасниками яких виступали іноземні компанії та банки. Однак не зважаючи на підтримку корпоративних структур іноземних банків у вітчизняному банківському секторі з боку материнських компаній, світові кризові явища все ж таки мали негативний вплив на їх діяльність в Україні.

Новий етап діяльності іноземних банків в Україні можна визначити як етап відновлення банківської системи України від негативних наслідків кризи 2008–2009 рр., у тому числі й переорієнтація діяльності іноземних банків та їх активна робота зі значною часткою проблемної заборгованості в кредитних портфелях. Даний етап припадає на 2010–2012 рр., протягом яких іноземні банки з активних покупців вітчизняних банківських структур перетворилися на продавців. Значні фінансові труднощі та складність відновити свою діяльність на рівні докризового періоду змусили деякі міжнародні фінансові групи оголосити про вихід з українського ринку. Так в кінці 2010 р. український ринок покинула міжнародна група “Home Credit

Group”, яка володіла “Хоум Кредит Банком”, російська “Ренессанс Групп” продала “Ренессанс Капітал”, інвестиційна група “Kardan N.V.” повідомила про продаж 84 % акцій “ВіЕйБі Банку”, фінансова група “Bank of Georgia” залишила за собою лише 19,4 % акцій “БГ Банку”. У 2012 р. український роздрібний бізнес продовжують покидати іноземні банки. Так на початку 2012 р. було закрито всі відділення ПАТ “Кредит Європа Банку” у всіх регіонах України, окрім головного офісу в м. Києві. Банк вирішив зосередити свою увагу на обслуговуванні корпоративних клієнтів, малого та середнього бізнесу.

Таким чином, бачимо, що в післякризовий період відбулася часткова переорієнтація діяльності іноземних банків в напрямок обслуговування суб’єктів господарювання – малого та середнього бізнесу та більш серйозного корпоративного сегменту. У даному аспекті постає питання про частку іноземного капіталу в банківській системі України в подальші роки та перспективи її зростання до рівня 50 %. Враховуючи бажання деяких іноземних компаній покинути український ринок, не слід однак забувати про те, що в післякризовий період іноземні банки можуть мати вирішальне значення для укрупнення банківського бізнесу в Україні та подальшого розвитку вітчизняної банківської системи.